

Guia docent

310711 - 310711 - Arquitectura, Construcció i Ciutat en la Història d'Occident

Última modificació: 22/01/2024

Unitat responsable: Escola Politècnica Superior d'Edificació de Barcelona
Unitat que imparteix: 756 - THATC - Departament de Teoria i Història de l'Arquitectura i Tècniques de Comunicació.

Titulació: GRAU EN ARQUITECTURA TÈCNICA I EDIFICACIÓ (Pla 2019). (Assignatura obligatòria).

Curs: 2023 **Crèdits ECTS:** 4.5 **Idiomes:** Català, Castellà

PROFESSORAT

Professorat responsable: Graus Rovira, Ramon

Altres: Graus Rovira, Ramon
Navarro Gonzalez, Ruben
Navas Ferrer, Maria Teresa
Reboredo Raposo, Antonio
García Sanmartín, Guayente

COMPETÈNCIES DE LA TITULACIÓ A LES QUALS CONTRIBUEIX L'ASSIGNATURA

Específiques:

- FE-06 Coneixement de l'evolució històrica de les tècniques i elements constructius i els sistemes estructurals que han donat lloc a les formes estilístiques
- FE-10 Aptitud per a intervenir a la rehabilitació d'edificis i a la restauració i conservació del patrimoni construït.
- FE-04 Coneixement dels materials i sistemes constructius tradicionals o prefabricats emprats a l'edificació, les seves varietats i les característiques físiques i mecàniques que les defineixen

Transversals:

- COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA - Nivell 2: Utilitzar estratègies per preparar i dur a terme les presentacions orals i redactar textos i documents amb un contingut coherent, una estructura i un estil adequats i un bon nivell ortogràfic i gramatical.
- ÚS SOLVENT DELS RECURSOS D'INFORMACIÓ - Nivell 1: Identificar les pròpies necessitats d'informació i utilitzar les col·leccions, els espais i els serveis disponibles per dissenyar i executar cerques simples adequades a l'àmbit temàtic.

METODOLOGIES DOCENTS

En els grups de teoria: Es realitzaran conferències, sempre amb la participació activa dels estudiants, per tal d'estimular i facilitar l'aprenentatge dels manuals de coneixement general i bàsic i per a encoratjar l'estudiant i estimular-lo en el conreu de la història de l'arquitectura, la construcció i la ciutat.

En els grups de pràctiques: S'exposaran els treballs pràctics a realitzar, reflexionant sobre les exigències de contingut ja sigui de caire expositiu, tècnic o gràfic en cada cas. També s'exposaran, amb exemples, la gamma de solucions per a la realització dels propers exercicis escrits i, és dins d'aquestes hores que es realitzarà el lliurament de l'exercici corresponent a l'activitat d'avaluació A1.

En les hores d'aprenentatge autònom: l'estudiant haurà de treballar els manuals i preparar els exercicis escrits A1, A2 i A3.

Per a garantir l'avaluació continuada que es proposa, l'assistència a classe és indispensable. El professor de cada grup podrà instituir els mecanismes de control d'aquesta assistència.

OBJECTIUS D'APRENTATGE DE L'ASSIGNATURA

En acabar l'assignatura , l'estudiant ha de ser capaç:

- De determinar els trets fonamentals de l'arquitectura, la construcció i la ciutat en les seves grans èpoques històriques.
- De relacionar l'arquitectura, la construcció i la ciutat amb la història i la cultura dels temps i amb la seva geografia.
- D'utilitzar un vocabulari especialitzat adequat.

HORES TOTS DE DEDICACIÓ DE L'ESTUDIANTAT

Tipus	Hores	Percentatge
Hores grup petit	13,5	12.00
Hores aprenentatge autònom	67,5	60.00
Hores grup gran	31,5	28.00

Dedicació total: 112.5 h

CONTINGUTS

C1 [Etapa preindustrial] Món antic, medieval i modern

Descripció:

En aquest contingut es treballa l'arquitectura, la construcció i la ciutat en la història d'Occident, des de l'any 1000 abans de la nostra era fins al 1789.

- Perquè començar per Grècia? Mimesi i tekhné.
- L'ordre. Arquitectura i construcció del temple grec.
- Ciutat i territori al món antic: Àgora, acrópolis i urbanisme ortogonal.
- Roma imperial: Canvis a l'ordre i la invenció de l'espai interior estàtic.
- L'espai interior dinàmic paleocristià i la desmaterialització constructiva bizantina.
- Tornar a començar: Preromànic i art de l'Islam.
- La internacionalització de les formes del Romànic.
- Interiors inundats de llum: Gòtic a l'Île-de-France.
- Origen i particularitats del gòtic català.
- Renaixement: Perspectiva i antiguitat a Florència.
- El Renaixement al servei de la Roma dels Papes.
- La lenta arribada del Renaixement a les terres del gòtic.
- Roma, laboratori del Barroc. Arquitectura i urbanisme.
- Europa dividida: Barroc catòlic i arquitectura protestant.

Objectius específics:

- Situat els edificis més significatius en la periodització cultural del món antic, medieval i modern.
- Enumerar el vocabulari bàsic de l'arquitectura i la construcció del període.
- Relacionar les idees-força de la cultura del moment amb la producció arquitectònica.
- Analitzar com la construcció interactua amb l'arquitectura del període.

Activitats vinculades:

Es duen a terme les activitats A1, A2 i A3, que corresponen al projecte del curs (A1), els exercicis escrits (A2) i els tests (A3).

Competències relacionades:

FE-10. FE-10 Aptitud per a intervenir a la rehabilitació d'edificis i a la restauració i conservació del patrimoni construït.

FE-06. FE-06 Coneixement de l'evolució històrica de les tècniques i elements constructius i els sistemes estructurals que han donat lloc a les formes estilístiques

FE-04. FE-04 Coneixement dels materials i sistemes constructius tradicionals o prefabricats emprats a l'edificació, les seves varietats i les característiques físiques i mecàniques que les defineixen

04 COE N2. COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA - Nivell 2: Utilitzar estratègies per preparar i dur a terme les presentacions orals i redactar textos i documents amb un contingut coherent, una estructura i un estil adequats i un bon nivell ortogràfic i gramatical.

Dedicació: 56h 15m

Grup gran/Teoria: 15h 45m

Grup mitjà/Pràctiques: 6h 45m

Aprenentatge autònom: 33h 45m

C2 [Etapla industrial] Món contemporani

Descripció:

En aquest contingut es treballa l'arquitectura, la construcció i la ciutat en la història d'Occident, des de mitjans de segle XVIII fins a als nostres dies.

- Els efectes de la primera industrialització a la ciutat i l'arquitectura.
- Les llums de la Il·lustració: ciència, enginyeria i arquitectura.
- L'impacte dels nous materials a l'arquitectura: maó, ferro i vidre.
- Arquitectura del segle XIX: neoclassicisme i historicisme.
- El modern culte als monuments.
- Fi de segle: Desestabilització dels codis estilístics.
- Chicago, entre els gratacels i les Prairie Houses.
- Els efectes de la segona industrialització a la ciutat i l'arquitectura.
- Moviment Modern a la República de Weimar.
- Ser modern a Europa i als Estats Units d'Amèrica.
- Propostes dels CIAM: Arquitectura i ciutat.
- Reconstrucció europea i International Style.
- Les crisis del Moviment Modern.
- Arquitectura en el procés de globalització i d'espectacularització de la tècnica.

Objectius específics:

- Situat els edificis més significatius en la periodització cultural del món contemporani.
- Enumerar el vocabulari bàsic de l'arquitectura i la construcció del període.
- Relacionar les idees-força de la cultura del moment amb la producció arquitectònica.
- Analitzar com la construcció interactua amb l'arquitectura del període.

Activitats vinculades:

Es duen a terme les activitats A1, A2 i A3, que es corresponen al projecte del curs (A1), l'exercici escrit (A2) i els tests (A3).

Competències relacionades:

FE-10. FE-10 Aptitud per a intervenir a la rehabilitació d'edificis i a la restauració i conservació del patrimoni construït.

FE-06. FE-06 Coneixement de l'evolució històrica de les tècniques i elements constructius i els sistemes estructurals que han donat lloc a les formes estilístiques

FE-04. FE-04 Coneixement dels materials i sistemes constructius tradicionals o prefabricats emprats a l'edificació, les seves varietats i les característiques físiques i mecàniques que les defineixen

04 COE N2. COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA - Nivell 2: Utilitzar estratègies per preparar i dur a terme les presentacions orals i redactar textos i documents amb un contingut coherent, una estructura i un estil adequats i un bon nivell ortogràfic i gramatical.

Dedicació: 56h 15m

Grup gran/Teoria: 15h 45m

Grup mitjà/Pràctiques: 6h 45m

Aprenentatge autònom: 33h 45m

ACTIVITATS

A1 PROJECTE DEL CURS: GUIA D'ARQUITECTURA DE BARCELONA EN 6 EDIFICIS

Descripció:

Treball pràctic que l'estudiant ha de fer individualment o en parelles dins de classe i, en alguns casos, de manera autònoma. La metodologia i les exigències de presentació s'exposaran en els grups de pràctiques. Cada setmana es fa el treball a l'aula, es lliura i es puntua.

Objectius específics:

En finalitzar la pràctica l'estudiant ha de ser capaç:

D'explicar gràfica i/o per escrit els trets arquitectònics, constructius i urbans de l'obra o el fragment corresponent.

Material:

Caldrà utilitzar la documentació recomanada en cada un dels casos i distribuïda des d'Atenea.

Lliurament:

Es lliurarà segons el calendari específic de cada grup. L'ús d'eines d'intel·ligència artificial generativa caldrà que sigui indicat com una cita bibliogràfica. Aquest exercici, que es tornarà corregit, s'integrarà en la Carpeta de l'estudiant i constitueix el 25% de l'avaluació continuada del curs.

Competències relacionades:

FE-10. FE-10 Aptitud per a intervenir a la rehabilitació d'edificis i a la restauració i conservació del patrimoni construït.

FE-06. FE-06 Coneixement de l'evolució històrica de les tècniques i elements constructius i els sistemes estructurals que han donat lloc a les formes estilístiques

FE-04. FE-04 Coneixement dels materials i sistemes constructius tradicionals o prefabricats emprats a l'edificació, les seves varietats i les característiques físiques i mecàniques que les defineixen

Dedicació: 69h 30m

Grup mitjà/Pràctiques: 13h 30m

Aprenentatge autònom: 56h

A2 EXERCICI ESCRIT (EN CADA UN DELS 2 MÒDULS DE CONTINGUT)

Descripció:

Realització individual a l'aula d'un exercici amb apunts propis, en part sobre el contingut del manual i en part sobre un contingut prèviament definit més especialitzat explicat a la classe i present en la bibliografia.

Objectius específics:

Explicar críticament qualsevol tema del manual o els temes de detall prèviament acordats.

Material:

La bibliografia bàsica i eventualment la bibliografia complementària per a cada cas.

Lliurament:

Aquest exercici, que es tornarà corregit, s'integrarà en la Carpeta de l'estudiant i constitueix el 50% de l'avaluació continuada del curs.

Competències relacionades:

FE-10. FE-10 Aptitud per a intervenir a la rehabilitació d'edificis i a la restauració i conservació del patrimoni construït.

FE-06. FE-06 Coneixement de l'evolució històrica de les tècniques i elements constructius i els sistemes estructurals que han donat lloc a les formes estilístiques

FE-04. FE-04 Coneixement dels materials i sistemes constructius tradicionals o prefabricats emprats a l'edificació, les seves varietats i les característiques físiques i mecàniques que les defineixen

04 COE N2. COMUNICACIÓ EFICAÇ ORAL I ESCRITA - Nivell 2: Utilitzar estratègies per preparar i dur a terme les presentacions orals i redactar textos i documents amb un contingut coherent, una estructura i un estil adequats i un bon nivell ortogràfic i gramatical.

Dedicació: 40h

Grup gran/Teoria: 25h

Aprenentatge autònom: 15h

A3 TEST SOBRE CADA UNA DE LES CLASSES TEÒRIQUES

Descripció:

Realització individual a l'aula d'un test sobre la lliçó en 5 minuts.

Objectius específics:

Fixar el vocabulari específic, saber encaixar la producció arquitectònica i constructiva en l'espai geogràfic i el temps històric.

Material:

La bibliografia bàsica i eventualment la bibliografia complementària.

Lliurament:

Aquests tests, que es retornarà corregit, s'integrarà a la Carpeta de l'estudiant i constitueix el 25% de l'avaluació continuada per curs.

Competències relacionades:

FE-06. FE-06 Coneixement de l'evolució històrica de les tècniques i elements constructius i els sistemes estructurals que han donat lloc a les formes estilístiques

Dedicació: 3h 20m

Grup gran/Teoria: 3h 20m

SISTEMA DE QUALIFICACIÓ

Avaluació continuada:

Per aprovar l'assignatura per curs cal assolir les condicions següents:

1. Obtenir un mínim de 5 punts sobre 10 del sumatori final.
2. Lliurar de manera completa el treball del curs (Guia de Barcelona) en la data que s'indiqui.

A cada un dels mòduls s'avaluaran les activitats A1 (12,5%), A2 (25%) i A3 (12,5%).

Si l'alumne participa per sota del 30% de les activitats avaluable serà qualificat com a No Presentat (NP).

Reavaluació:

Per poder optar a la reavaluació l'estudiant ha d'haver estat avaluat de l'assignatura com a suspès (S) amb una nota mínima de 3,5.

En cap cas es permetrà presentar-se a la reavaluació a ningú que hagi aprovat l'assignatura, per a pujar nota.

A la nota de la reavaluació no es tenen en compte les notes de les activitats prèvies (A1, A2 i A3).

L'examen, que es realitzarà en l'horari programat per direcció, tindrà una durada de 2 hores i utilitzarà el mateix tipus de pregunta que els exàmens realitzats durant el curs (A2), tenint en compte que l'alumnat s'haurà d'avaluar del temari complet del curs.

NORMES PER A LA REALITZACIÓ DE LES PROVES.

Cada mòdul té unes activitats avaluable no recuperables. Si no es fa puntua 0 a l'hora d'acumular nota.

BIBLIOGRAFIA

Bàsica:

- Roca i Albert, Joan. Atles MUHBA d'història de Barcelona . Primera edició. Barcelona : Ajuntament de Barcelona, febrer de 2023. ISBN 9788491564805.
- Kostof, Spiro. Historia de la arquitectura. Vols. I, II, III. Madrid: Alianza Editorial, 1988.
- Mambriani, C. ; Rosell, J. ; Tacca, A. Arquitectura, construcció i ciutat en la història d'Occident: 1 El món antic [en línia]. Tremp: Garsineu edicions, 1998 [Consulta: 19/07/2010]. Disponible a: <http://hdl.handle.net/2117/1589>.
- Mambriani, C. ; Rosell, J. ; Tacca, A. Arquitectura, construcció i ciutat en la història d'Occident: 2 El món medieval [en línia]. Tremp: Garsineu edicions, 1998 Disponible a: <http://hdl.handle.net/2117/1678>.
- Rosell, Jaume. Arquitectura, construcció i ciutat en l'occident industrial. Barcelona: EPSEB, 2002.
- Curtis, William J. R; Sáinz Avia, Jorge. La Arquitectura moderna desde 1900. 3a ed. London ; New York: Phaidon Press, cop. 2006. ISBN 9780714898506.

Complementària:

- Gombrich, E. H. Breve historia del mundo : el recuerdo nos sirve para proyectar luz sobre el pasado. Barcelona: Península, 2007. ISBN 9788483078013.
- Castex, Jean. Renacimiento, barroco y clasicismo : historia de la arquitectura, 1420-1720. Madrid: Akal, 1994.
- Colquhoun, Alan. La Arquitectura moderna : una historia desapasionada. Barcelona: Gustavo Gili, 2005.
- Addis, William. Building : 3000 years of design engineering and construction. London: Phaidon, 2007. ISBN 9780714841465.
- Gombrich, E. H. La Historia del arte. London ; New York: Phaidon, 1997. ISBN 9780714898704.
- Garcia i Espuche, Albert; Guàrdia i Bassols, Manuel. Espai i societat a la Barcelona pre-industrial. Barcelona: Edicions de la Magrana : Institut Municipal d'Història. Ajuntament de Barcelona, 1986. ISBN 8474102197.
- Busquets, Joan. Barcelona : evolución urbanística de una capital compacta. Barcelona: Mapfre, 1992. ISBN 8471005360.
- Catàleg del patrimoni arquitectònic històric-artístic de la ciutat de Barcelona [en línia]. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 1987 [Consulta: 20/07/2020]. Disponible a: <http://hdl.handle.net/11703/101775>.

RECURSOS

Material audiovisual:

- Arquitectures de Barcelona: Mirall urbà, set mirades. <https://youtu.be/3Q3CfOHQfe0>

Enllaç web:

- Carta Històrica de Barcelona (MUHBA). <http://cartahistorica.muhba.cat>- Cartografia de Catalunya: Vissir (ICGC). <http://www.icc.cat/vissir3/>- Portal d'informació urbanística BCN. <https://ajuntament.barcelona.cat/informaciourbanistica/cerca/ca/>